

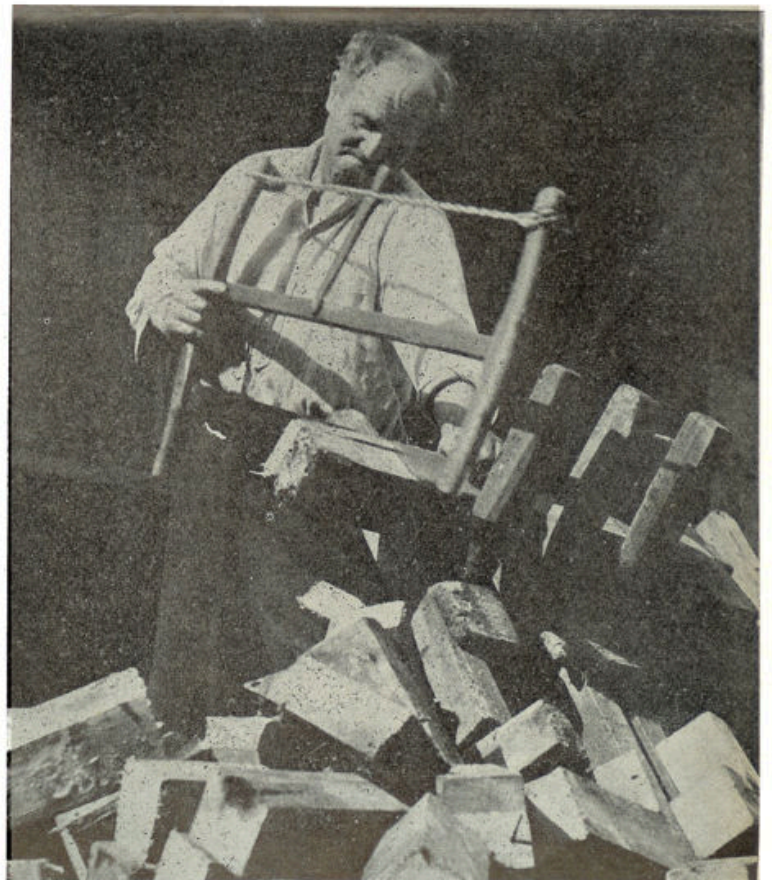
het laatste bolwerk

Schijnbaar rustig zat de oude boer in zijn diepen leuningstoel, hij was nog kras voor zijn leeftijd, bijna vier en zeventig jaar. Maar zijn tijd was voorbij. Hij was afgedankt. Een afgedankte boer, hoewel eigenaar van het mooie spul, waar hij jaren lang baas was geweest en waar nu zijn zoon regeerde. Zijn lichaam toonde teekenen van verval, maar zijn oogen stonden fel en getuigden van een scherpen geest en een heftig temperament, dat dadelijk in vlammen sloeg. Zijn gedwongen werkeloosheid was hem een gruwel, een dagelijksche hindernis. Nu zat hij ingezonken te peinzen over zijn voorbije leven. Maar plotseling werd hij wakker. Hij hief zijn hoofd op en rechte zijn gestalte, er kwam een licht in zijn oogen en hij luisterde scherp, want hij hoorde de stem van zijn zoon, die driftige woorden sprak. Dat ontroerde hem. Hij wist, wat de groote zonde in zijn leven was, waarmee hij anderen zooveel leed berokkend had, en hij vermoedde, dat zijn zonde ging voortleven in zijn zoon. Hij keek naar de deur, want hij hoorde den naderenden voetstap en den doffen slag van de tusschendeur. „Ik moet er met hem over praten,” mompelde hij, „ik moet hem waarschuwen.” Sterk en zwaar stapte de zoon binnen, een krachtige man van vijf en veertig jaar, stoer van gestalte en met een vleezig gezicht, sterk in tegenstelling met de scherpe, smalle kaken van zijn vader. „Wat was er?” vroeg vader kort. „Niets,” klonk het antwoord, nog korter. Een oogenblik stilte. „Je moet niet zoo driftig worden, jongen.” De „jongen” trok zijn lippen tot een klein lachje. Hij had zijn vader nooit anders gekend dan als een grooten driftkop, die opvloog en vlijmscherpe woorden gebruikte, woorden als priemen. Zijn moeder... „Kom even bij me zitten. Dan kunnen we eens praten.” De zoon keek verwonderd. Wat viel er nog te praten? Alles was geregeld, goed beschreven, en gedeponceerd bij den notaris! De oude begon: „Ik was nog een jongen, toen God me in 't hart greep. Daardoor ben ik in mijn jeugd voor veel zonde bewaard, maar niettemin heb ik mijn leven lang hard moeten vechten, om mijn zonden de baas te worden. En nu ben ik daar nóg niet in geslaagd. Zeker, op den duur heb ik, door Gods genade, menige overwinning mogen behalen, zij het na duizend nederlagen, maar mijn overwinning was nooit volkomen. Altijd bleef er dat eene. Altijd dat laatste bolwerk, dat ik nooit heb kunnen slechten. Ik heb met mijn scherpe woorden mijzelf en anderen veel kwaad gedaan. Je moeder...” De oude zweeg, zijn lippen beefden. De zoon wachtte in spanning. Den laatsten

tijd leek vader wat teergevoelig en was gauw van streek. Dat hield misschien verband met zijn leeftijd. „Het is nu twaalf jaar geleden, dat je moeder stierf... Tegen wie praatte je zooveen? Tegen je vrouw?” De zoon knikte. „Twaalf jaar is het geleden. Ze heeft me altijd geduldig verdragen. Maar op een keer gebeurde er iets. We waren dien dag samen thuis. We hadden toen twee mestkalveren, die je moeder verzorgde. Daar had ze zoo'n liefhebberij in! Ik zette tweemaal per dag een emmer drinken klaar voor de kalvers en een anderen emmer voor de biggen. Op dien dag werden beide kalveren ziek en in de bakken zag ik, dat ze verkeerd voedsel hadden gekregen, dat bestemd was voor de biggen. In woede heb ik gevloekt en gescholden en een stroom van harde woorden, véél te harde woorden, over haar uitgegoten. Dien nacht kreeg ze een beroerte en den anderen morgen ontdekte ik, dat het haar schuld niet was. Ik had door onoplettendheid de emmers verwisseld en het eten voor de biggen in den emmer van de kalvers gedaan. Het was mijn schuld... 's Zaterdag hebben we haar begraven.” De oude man zonk terug in den diepen stoel van soepel vlechtwerk, zijn zoon keek bezorgd en ontdaan, maar ook voelde hij een sprankje bitterheid. Ja, hij kende zijn vader wel! Toen kwam de oude weer overeind en keek doordringend in de oogen van zijn zoon. „Nu wou ik je dit zeggen: Wees op je hoede, want goeie voornemens baten niets. Toen je moeder dood was, heb ik me voorgenomen, nooit meer driftig of scherp te zijn. Maar nu ben ik het nóg. Dat laatste bolwerk! God alleen kan het slechten. Denk aan het voorbeeld van je vader. Bid God, dat jij niet, zoals ik...” De zoon ontroert. Ook hij heeft reeds levenservaring van verscheidene jaren. En in zijn leven is ook een bolwerk. „Nee, vader,

nee, bij mij is het niet dat. Bij mij is het heel wat anders.” Dat heeft de oude nooit vermoed. „Wat is dat dan?” vraagt hij, dringend, verwonderd. De zoon aarzelt. Zal hij zijn vader een bekentenis doen, zoals zijn vader hem deed? Zal hij blootleggen, wat hij voor ieder verborgen hield? Zal het den ouden man niet te hevig schokken? Zijn jeugd was verre van vlekkeloos. Uitspattingen in de marktplaatsen, als hij voor tijdig marktbezoek twee dagen van huis moest, om 's morgens vroeg genoeg aanwezig te zijn. Zijn sterke lichaam kon het wel verdragen, maar zijn geweten veroordeelde hem, onverbiddelijk. Toen is hij getrouwd en een achtbare boer geworden, geëerd en gezien vanwege zijn positie. Maar die zonde had zich ingesteld in zijn leven, vastgehaakt in zijn lichaam en in zijn ziel, verschanst in een bolwerk, van waaruit ze hem nog altijd bedreigt en overvalt met aanvallen van hevig terugverlangen naar de ongebonden genietingen in de zonde van zijn jeugd. Dat ontnemt hem zijn gebedsvrijmoedigheid. Dat ontrooft hem zijn blijdschap en zijn rust. Zal dat altijd zoo blijven? Tot zijn dood toe? „Het is erger,” kreunt hij, „véél erger.” „Nóg erger?” De oude schudt zijn hoofd. Geloofst hij het niet? Of bedoelt hij een afkeuring? „U kunt mij niet helpen, vader. God alleen kan mij verlossen.” „Laten we dan samen bidden, jongen.”

K. Jonkheid

Zorgen voor den winter